Sammanträde Trafikutskottet

- Infrastrukturpropositionen
- Läget för långdistanstrafiken

Tågföretagen 29 april 2021

Regeringens infrastrukturproposition

- Ramarna för den nationella planen
- Infrastrukturskulden
- Fokus snabbt genomförande
- Nya stambanor
- Översyn samhällsekonomiska kalkyler
- ERTMS-utrullningen

De planerade åtgärderna räcker inte

Enligt Trafikverkets analys kommer bristläget att förvärras till 2029

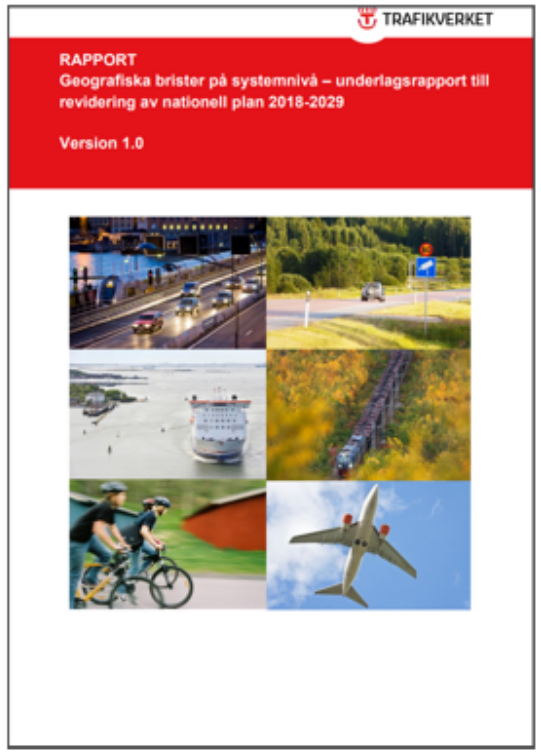

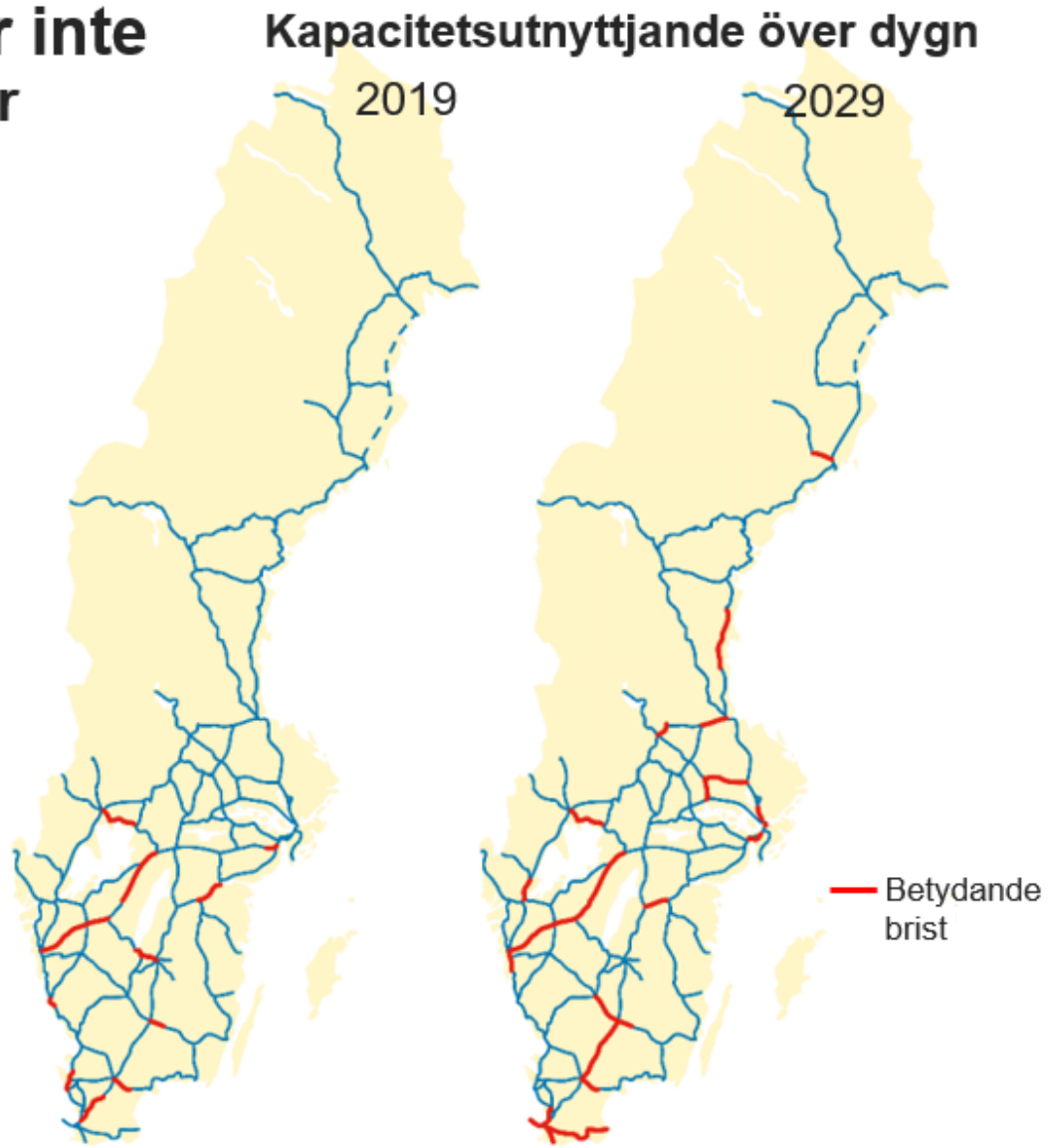

Källa: Trafikverkets underlagsrapport till kommande nationell plan
https://www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Planera-och-utreda/langsiktig-planering-av-infrastruktur/nationell-plan/nationell-plan-202220332037/

Ramarna för den nationella planen

- Ökad ram till 799 mdr, ca 20 procent
- Men 49 mdr lägre om vi jämför i 2017 års prisnivå
- Nuvarande nivå otillräcklig = fortsatt ca 1 % av BNP
- Under OECDs genomsnitt i ett vidsträckt land som växer

- *Näringspolitiskt fokus?*
- *Energi- och transporteffektivitet?*
- *Ambition för nya stambanor?*

- Behov får stå tillbaka:
  - Namngivna objekt i nuvarande plan
  - Eliminering av underhållsskulden
  - Betydelsefulla åtgärder i systemet och eliminering av flaskhalsar
  - Nyinvesteringar som skapar förutsättningar för ökad konkurrenskraft

Infrastrukturskulden

- 45 mdr idag, blir nära 60 mdr i slutet av 12-årsplanen
- Långsiktig underhållsplan – uppdrag till Trafikverket
- Beredningsformat?

Fokus snabbt genomförande

- Existerande plan – flera viktiga satsningar ligger sent:
  - Nya stambanor
  - Längre och tyngre tåg

- Transporteffektiviteten kan bli en realitet på kort sikt!
  - Intermodala systemet – dvs överflyttning

Nya stambanor

- Lång rad remissinstanser förordar att de lyfts ur planen
- Nya stambanor oundvikligen begränsad av ramen
- Snabbt genomförande är kritiskt
- Lyft ur!

Kapacitet med blandad trafik (olika hastigheter)

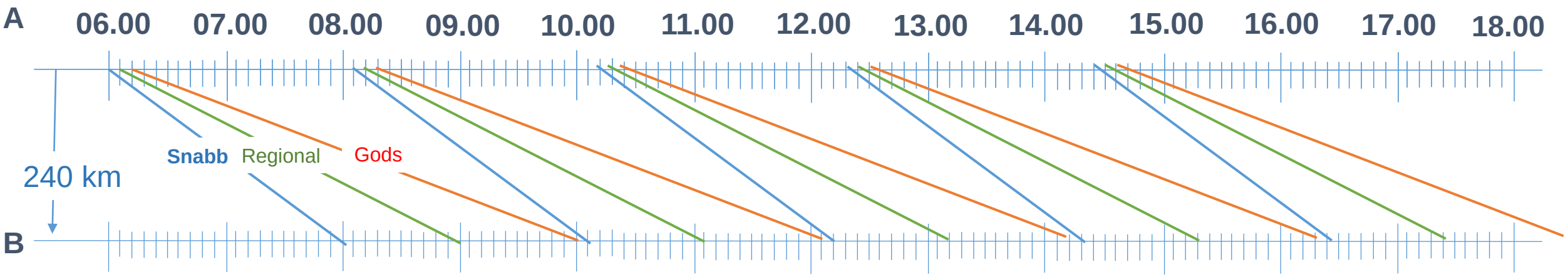

15 tåg

Kapacitet med blandad trafik (olika hastigheter)

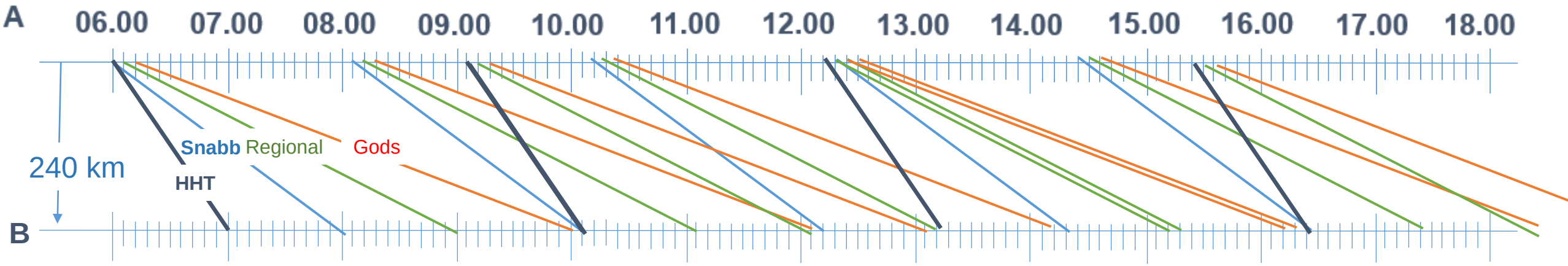

~~15 tåg~~

12 tåg

Illustrativ

Total kapacitet med blandad trafik på två spår

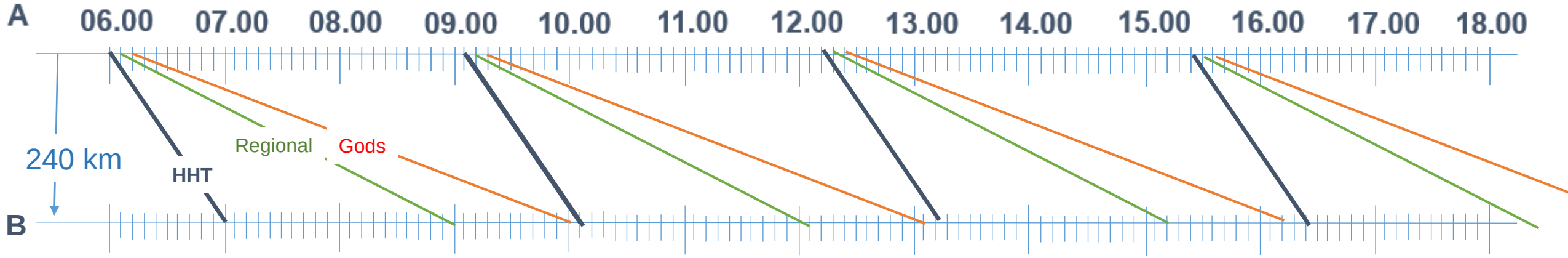

Totalt: 12 + 12 = 24 tåg

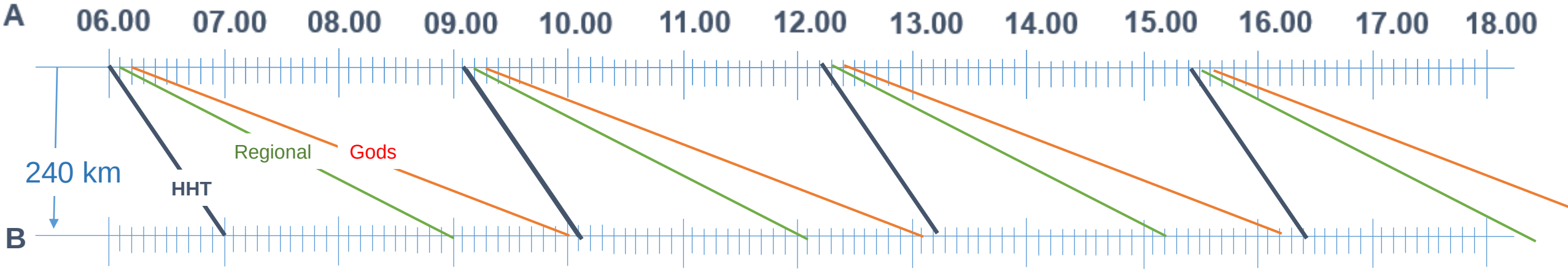

Illustrativ

Total kapacitet när snabba och långsamma tåg separeras

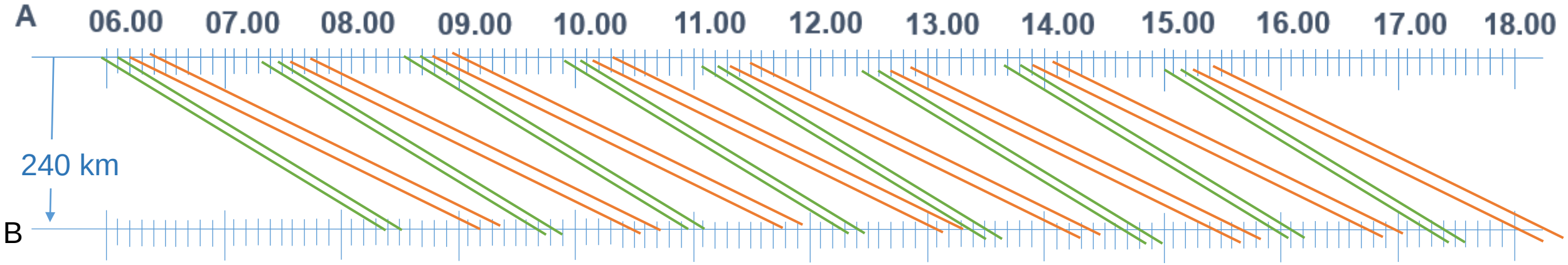

30 regionaltåg och godståg

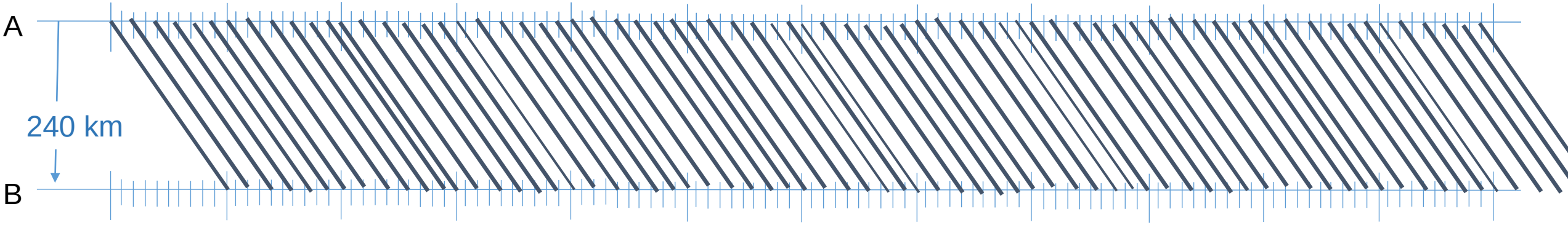

72 höghastighetståg

Långtidsprognoser som systematiskt underskattar tillväxten

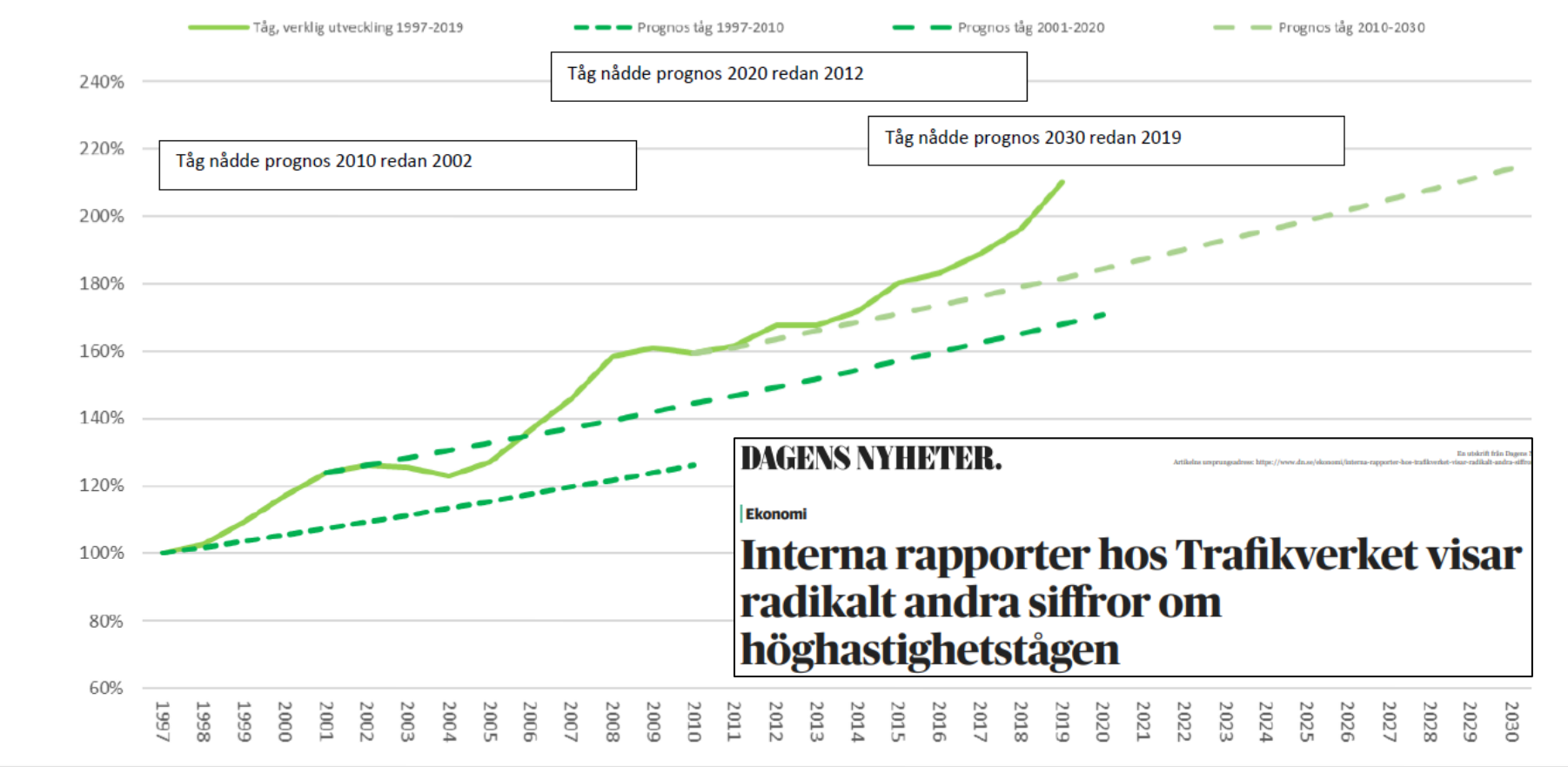

DAGENS NYHETER.

Ekonomi

Interna rapporter hos Trafikverket visar radikalt andra siffror om höghastighetstågen

Omfattande kritik mot prognos- och kalkylmodeller

KTH VETENSKAP OCH KONST

Analys av prognoser för nya stambanor och jämförelse med internationella erfarenheter av höghastighetståg

DAGENS NYHETER.

Ekonomi

Experter sågar kalkyler för stora tågprojekt

Ekonomi

Tågexpert: Skrota svenska räknemodellen – helt ovetenskaplig

Ekonomi

Höghastighetståg: Trafikverket stoppade kalkyl som gynnade utbyggnad

Ekonomi

Interna rapporter hos Trafikverket visar radikalt andra siffror om höghastighetstågen

18 EKONOMI TORSDAG 16 JANUARI 2020 DAGENS NYHETER.

Transport.

Trafikverkets upprepade prognosmissar

Användning av tåg, bil och flyg jämfört med prognos.

Ökning i procent av personkilometer per transportslag.

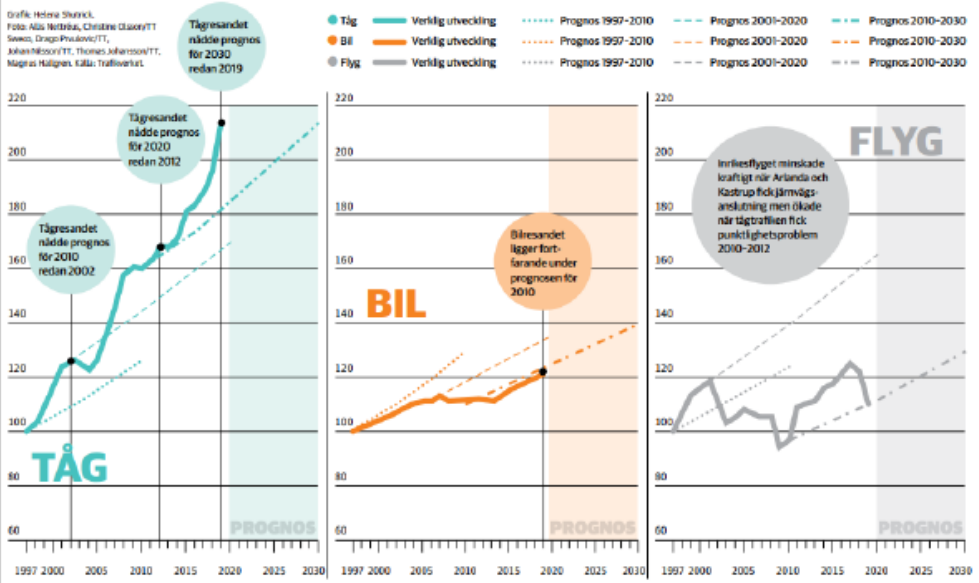

Tåg underskattas när framtidens resande beräknas

visade att det var samhällsekonomiskt lönsam.

De senaste av Trafikverkets grova missar syns i verkets egna uppföljningar för hur trafiktillväxten för olika transportslag utvecklats. Antalet personkilometer för tåg i prognosen för 2030 nåddes redan 2019, enligt den officiella statistiken från Trafikanalys.

Liknande missräkningar gjordes med prognoserna som sträckte sig fram till 2010 och 2020. I båda fallen utvecklades tågtrafiken åtta år

Medan motsvarande tidsbesparing för tåg- och bussresenärer endast beräknas vara värda 74 respektive 57 kronor.

Värderingen bygger på självuppskattningar från trafikslagens trafikanter av vilket värde de sätter på tidsvinster.

På 80-talet kanske det stämde eftersom trafikanter med bättre ekonomi åkte bil och flög, men i dag har efterfrågan på klimatsmarta resor ökat i alla samhällsklasser,

Översyn samhällsekonomiska kalkyler

- Hög tid för översyn av värden för restid, störningar, skattefaktorn, dynamiska effekter m m

- Expertgrupp får ett uppdrag av regeringen att genomföra en översyn dels av ingångsvärden, dels av kalkylmodell

- EIB erbjuder:

  ”second opinion”

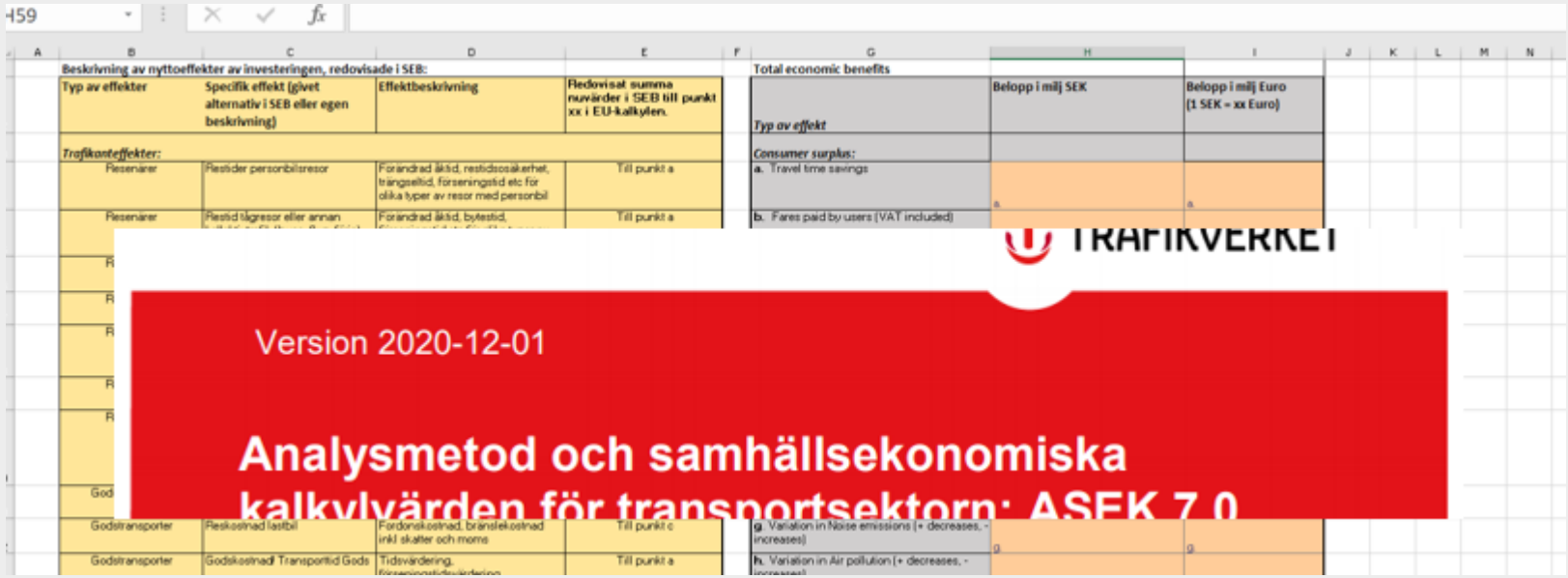

Finansiering ERTMS ombord

- Ta rygg på Tyskland, när/om tyskt beslut fattas
- Risk för hela projektet pga operatörerna inte kan investera
- Ny utrullningsplan läggs Q1-Q2 2021
- Nationell plan bör innehålla formulering stödprogram / ram för stöd
- **ELLER: både ATC och ERTMS!**
- Regeringsuppdraget med slutdatum 30 september borde ge svar

Förslag tillkännagivanden

- **Långsiktig underhållsplan** — Trafikverket uppdrag att utarbeta en långsiktig underhållsplan med syfte att vårda befintlig infrastruktur och eliminera underhållsskulden.
- **Nya stambanor utanför ram** — I enlighet med såväl Trafikverkets som en lång rad remissinstansers förslag pröva möjligheten att finansiera och genomföra nya stambanor utanför anslagsramen för utveckling av transportsystemet.
- **Längre och tyngre tåg** — Påskynda pågående insatser för att effektivisera transporter genom att tillåta tåg med högre kapacitet såsom längre, tyngre och större tåg.
- **Näringslivsfokus tydliggjort** — Tydliggöra behovet av ett samlat näringslivsfokus under åtgärdsplaneringen för effektiva, hållbara och konkurrenskraftiga godstransporter.
- **Kalkyl- och prognosmodeller** — Uppdrag till en brett sammansatt expertgrupp för en översyn av de samhällsekonomiska kalkyl- och prognosmodellerna för förbättrade beslutsunderlag.
- **ERTMS ombordfinansiering** — I tillägg till tidigare lämnat regeringsuppdrag till Trafikverket lämna förslag till statlig medfinansiering av ombordutrustning vid införandet av ERTMS.

Sammanträde Trafikutskottet

- Läget för långdistanstrafiken

Tågföretagen 29 april 2021

Sverige är en förebild idag i Europa

Stockholm-Malmö 2010-2019*:

- Antal avgångar: **+13%**
- **Tåg** - biljettpris: **-20%.**
- **Flyg** - biljettpris: **+12%**

Tågresandet i Sverige och Danmark**:

- Sverige: **+47,5%** *(2010-2019)*
- Danmark: **-2,9%** *(sedan höjdpunkten 2015)*

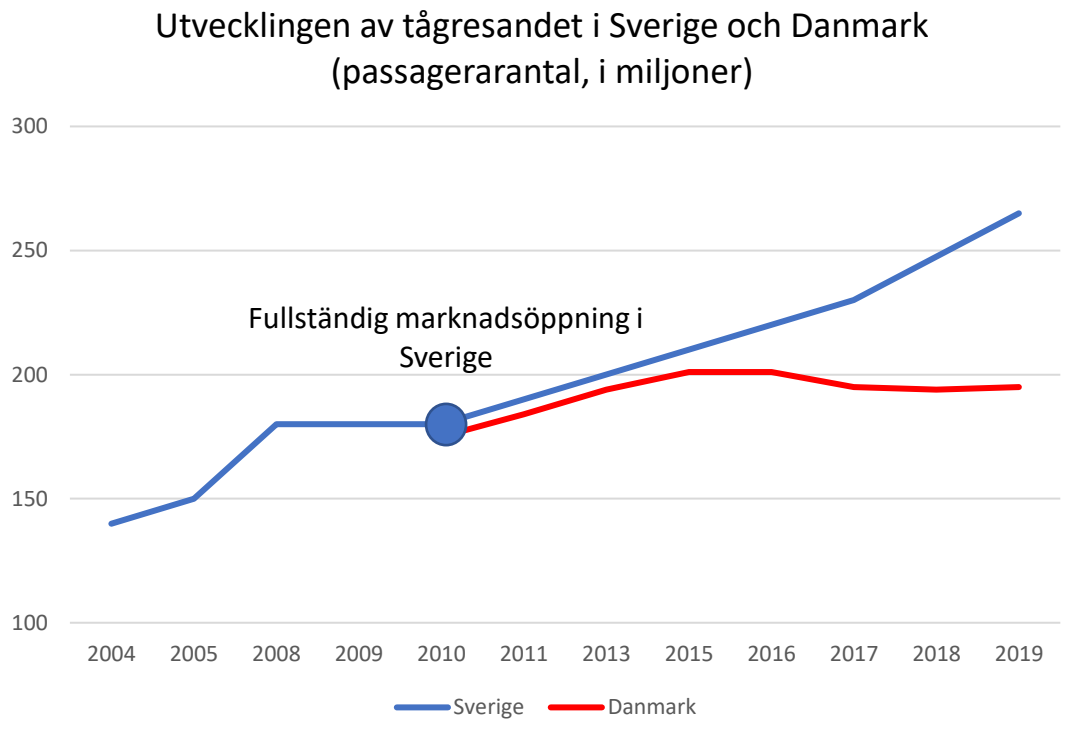

*KTH (2019), Utveckling av utbud och priser på järnvägslinjer i Sverige 1990-2019

**DI Dansk Byggeri

Låt oss värna den här fina utvecklingen!

- År 2021 har av EU-kommissionen utsetts till ”Europaåret för järnvägen”
- Järnvägen är en del av lösningen på klimatkrisen
- Begränsning av beläggningsgraden för långväga tågresor till 50% sedan 14 feb
- Inget direktstöd

Tågföretagens branschnyhetsbrev

- Varje fredag ger Tågföretagen ut ett nyhetsbrev som lyfter relevanta områden för branschen.

- https://www.tagforetagen.se/viktiga-fragor/nyhetsbrev/anmalan-branschnyhetsbrev/

- Kontakt:
- Gustaf.Engstrand@tagforetagen.se

Infrastruktur i södra Sverige – vår länk till Europa

Fehmarn Bält-förbindelsen mellan Tyskland och Danmark öppnar år 2029. Givet Europas omställning till ett klimatsmartare transportsystem kommer behovet av spårkapacitet för höghastighetståg, fjärrtåg och godståg att öka dramatiskt. För

TACK!